

L'ILP I LA NOVA INTERNACIONAL¹

Lev Trotski

4 de setembre de 1933

versió catalana feta per Alejo Martínez – alejomp@lycos.es - des de: “El ILP y la nueva internacional”, en, *Escritos*, Tomo V, volumen 1, Editorial Pluma, Bogotá, 1976, pp. 110-119.

Després d'un breu interval torne a ocupar-me de la política del Partit Laborista Independent. El motiu és la declaració de la delegació de l'ILP a la Conferència de París, que permet fer-se una idea clara de l'orientació general que està prenent aquesta organització així com de l'etapa en què es troba ara.

La delegació considera necessari cridar a un congrés mundial de “tots” els partits revolucionaris, començant amb els que adhereixen a la Tercera Internacional. “Si la Tercera Internacional demostra que no està disposada a canviar la seua tàctica i la seua organització haurà arribat el moment de considerar la formació d'una nova internacional”. Aquesta frase conté l'essència mateixa de l'actual política de l'ILP. Després de girar decididament cap a l'esquerra, cap al comunisme, els membres d'aquest partit rebutgen creure que la Internacional Comunista, que disposa de nombrosos quadres i mitjans materials i tècnics, estiga perduda per al moviment revolucionari. Cal provar, diuen, una vegada més la capacitat o incapacitat de la Comintern per a canviar la seua política.

És incorrecte, inclús ingenu, plantejar la qüestió d'aquesta manera. La capacitat o incapacitat d'un partit no es determina en un congrés sinó en la lluita quotidiana, especialment en els moments de gran perill, de decisions transcendents i d'accions de les masses. Després del triomf de Hitler, del qual recau sobre la Comintern una responsabilitat directa, la seua direcció no sols no han canviat la seua política sinó que ha intensificat els seus mètodes desastrosos. Aquesta prova històrica pesa mil vegades més que totes les declaracions que puguen fer en un congrés els representants de la Comintern. Hom no pot oblidar que els congressos representen els elements de “parlamentarisme” que existixen dins del propi moviment obrer. Encara que el parlamentarisme és inevitable i necessari, no pot agregar res fonamentalment nou a allò que s'ha assolit en la lluita de masses. Açò no s'aplica només al parlamentarisme de l'estat burgès sinó també a les institucions “parlamentàries” del mateix proletariat. Hem d'orientar-nos d'acord amb l'activitat real de les organitzacions obreres i no esperar miracles dels proposats congressos mundials.

Durant deu anys (1923 a 1933) l'Oposició d'Esquerra ha actuat com a *fracció* de la Comintern, esperant millorar la seua política i el seu funcionament a través de la crítica sistemàtica i la participació activa en la seua vida interna i en la de les seues seccions. Per tant, l'Oposició d'Esquerra té una colossal experiència internacional. No hi ha hagut un sol esdeveniment històric important que no haja obligat l'Oposició d'Esquerra a contraposar les seues consignes i mètodes als de la burocràcia de la Comintern. Els partits obrers d'Occident coneixen relativament poc les lluites entaulades al voltant dels problemes de l'economia soviètica i del règim del Partit Comunista de la Unió Soviètica, de la Revolució Xina, del Comitè Anglorus, etcètera. Però hi ha dos capítols d'aquesta lluita que succeïren a la vista dels obrers avançats de tot el món: els que es refereixen a la teoria i la pràctica del "tercer període" i a l'estratègia de la Comintern a Alemanya.

Si d'alguna cosa es pot acusar l'Oposició d'Esquerra no és precisament d'impaciència per trencar amb la Comintern. Només després que el Partit Comunista Alemany, que comptava amb milions de vots, demostrà ser incapaç d'oferir la menor resistència a Hitler, i després que la Comintern es negà a reconèixer no sols que la seua política era errònia sinó fins i tot el mateix fet de la derrota del proletariat (en realitat el triomf de Hitler és la major derrota del proletariat en la història de la humanitat!) i reemplaçà l'anàlisi dels seus errors i crims per una nova campanya de persecució i calúmnia contra els vertaders marxistes, únicament aleshores hem dit: ja res pot salvar aquesta gent. La catàstrofe alemanya i el rol que ha exercit en ella la Comintern és infinitament més important per al proletariat mundial que no qualsevol maniobra organitzativa, congrés, declaració ambigua, acord diplomàtic, etcètera. La història ja ha pronunciat el seu judici sobre la Comintern. No hi ha apel·lació possible per a aquest veredict.

La història de la Comintern és quasi desconeguda pels membres de l'ILP, que tot just acaben prendre el camí revolucionari. A més, cap organització aprèn *només* dels llibres i els arxius. L'ILP vol realitzar independentment una experiència que altres ja han realitzat a escala molt més àmplia. Si açò impliqués només la pèrdua d'uns mesos seria possible reconciliar-se amb la idea, tanmateix que en la nostra època un mes és molt més preciós que diversos anys en una altra etapa. Però el perill està que, en pretendre posar a "prova" la Comintern apropant-s'hi, l'ILP, sense adonar-se, pot seguir el camí de la Comintern i anar a la ruïna.

En Gran Bretanya, com en la majoria dels vells països capitalistes, el problema sindical continua essent el més important de la política proletària. En aquest terreny els errors de la Comintern són innombrables. No hi ha de què sorprendre's; en el pla sindical és on més evidentment es revela la incapacitat

d'un partit per a establir correctes relacions amb la classe obrera. Per això considere necessari detenir-me en aquesta qüestió.

Els sindicats es formaren en l'època de sorgiment i avanç del capitalisme. El seu objectiu era elevar el nivell material i cultural del proletariat i ampliar els seus drets polítics. Aquest treball, que en Anglaterra durà més d'un segle, permeté als sindicats conquistar una tremenda autoritat entre els obrers. La decadència del capitalisme britànic, en el marc de la decadència del sistema capitalista mundial, minà les bases del treball reformista dels sindicats. El capitalisme només pot continuar mantenint-se si disminueix el nivell de vida de la classe obrera. Sota aquestes condicions els sindicats es poden transformar en organitzacions revolucionàries o en lloctinents del capital que intensifica l'explotació dels treballadors. La burocràcia sindical, que ha resolt satisfactòriament el seu propi problema social, s'ha endinsat pel segon camí. Tota l'autoritat de què gaudien els sindicats l'ha tornat en contra de la revolució socialista i, àdhuc, en contra de qualsevol intent dels treballadors de resistir els atacs del capital i la reacció.

Des d'aqueix moment, la tasca més important del partit revolucionari ha passat a ser alliberar els treballadors de la reaccionària influència de la burocràcia sindical. En aquest terreny decisiu, la Comintern ha revelat la seua incapacitat total. En 1926-1927, especialment en l'època de la vaga de miners i de la vaga general, és a dir, en el moment dels majors crims i traïcions del Consell General del Congrés Sindical, la Comintern cortejà obsequiosament als més encimbellats esquiroles, els afavorí amb l'autoritat de què gaudia davant de les masses i els ajudà a conservar el seu lloc. D'aqueixa manera el Moviment de la Minoria rebé un colp fatal. Espantada pels resultats del seu propi treball, la burocràcia de la Comintern passà a l'altre extrem, a l'ultrarradicalisme. Els excessos fatals del "tercer període" foren el resultat de l'afany de la petita minoria comunista d'actuar com si tingués darrere d'ella la majoria. Aïllant-se cada vegada més de la classe obrera, el Partit Comunista oposà als sindicats, que organitzaven milions de treballadors, les seues pròpies organitzacions sindicals, summament obedients a la direcció de la Comintern però separades de la classe per un abisme. No se li podia fer millor favor a la burocràcia sindical. Si aquesta comptés entre les seues atribucions atorgar l'Ordre de la Garrotera, hagués condecorat tots els dirigents de la Comintern i de la Profintern.

Com ja s'ha dit, en aquesta etapa els sindicats no exerceixen un rol progressiu sinó reaccionari. No obstant, encara organitzen milions de treballadors. No cal creure que els obrers són cecs i no adverteixen el canvi del rol històric dels sindicats. Però què poden fer? Els zig-zags i aventures del comunisme oficial han compromès seriosament la via revolucionària davant dels treballadors d'esquerra. Els obrers es diuen: els sindicats són roïns, però sense ells les coses podrien ser encara pitjors. Aquesta psicologia és pròpia del que està en un

atzucac. Mentre, la burocràcia sindical persegueix, inclús més audaçment i desvergonyida, els treballadors revolucionaris, reemplaçant la democràcia interna per l'acció arbitrària d'una camarilla, transformant els sindicats essencialment en una espècie de camp de concentració per als treballadors durant la decadència del capitalisme.

En aquestes condicions sorgeix fàcilment la idea de si no és possible superar els sindicats. ¿Que hom no pot substituir-los per algun tipus d'organització nova, no corrompuda, com els sindicats revolucionaris, els comitès de taller, els soviets i d'altres semblants? L'error fonamental d'aquests intents és que redueixen a experiments organitzatius el gran problema polític de com alliberar les masses de la influència de la burocràcia sindical. Per tal de dirigir-les no és prou d'oferir-li a les masses una nova direcció, cal buscar les masses on elles estan.

Els esquerrans impacients diuen a vegades que és impossible guanyar els sindicats perquè la burocràcia utilitza el règim intern d'aquestes organitzacions per a salvaguardar els seus propis interessos, recorrent a les més baixes maquinacions, repressions i intrigues, a l'estil de l'oligarquia parlamentària de l'era dels "municipis podrits". Per què, puix, perdre temps i energies? En realitat, aquest argument es redueix a abandonar la lluita real per a guanyar-se les masses, utilitzant com a pretext la corrupció de la burocràcia sindical. Se'l pot desenvolupar més encara: per què no abandonar tot el treball revolucionari, tenint en compte les repressions i provocacions de la burocràcia governamental? No hi ha cap diferència de principis, ja que la burocràcia sindical ha esdevingut definitivament en part de l'aparell econòmic i estatal capitalista. És absurd creure que es podria treballar contra la burocràcia sindical comptant amb la seua ajuda o tan sols amb el seu consentiment. En la mesura en què es defèn per mitjà de la persecució, la violència, les expulsions, en què sovint recorre a l'ajuda de les autoritats governamentals, hem d'aprendre a treballar *discretament* en els sindicats, trobant un llenguatge comú amb les masses però no descobrint-nos prematurament davant de la burocràcia. Precisament en l'època actual, quan la burocràcia reformista del proletariat s'ha transformat en la policia econòmica del capital, el treball revolucionari en els sindicats, portat a terme intel·ligentment i sistemàticament, pot produir resultats decisius en un termini relativament breu.

Amb açò no volem dir que el partit revolucionari compta amb la garantia que els sindicats seran totalment guanyats per a la revolució socialista. El problema no és tan simple. L'aparell sindical ha assolit, en gran manera, independitzar-se de les masses. La burocràcia sindical és capaç de mantenir les seues posicions molt després que les masses s'hagen girat contra ella. Però precisament aquesta situació, quan les masses ja senten hostilitat envers la burocràcia sindical però aquesta encara pot disfressar l'opinió de l'organització i sabotejar noves

eleccions, és la més favorable per a la creació de comitès de taller, consells obrers i altres organismes que satisfan les necessitats immediates en un moment determinat. Inclusive a Rússia, quan s'hi produí la Revolució d'Octubre, els menxevics tenien a les seues mans l'administració dels sindicats, i cal tenir en compte que aquests no comptaven amb res semblant a la poderosa tradició dels sindicats britànics. Tot i haver perdut el suport de les masses i no poder, doncs, sabotejar la revolució proletària encara eren capaces de sabotejar les eleccions en els aparells.

És absolutament necessari preparar ja els obrers avançats en la idea de crear consells obrers i comitès de taller en el moment d'un canvi bruscat. Però seria un gran error "divagar" en la pràctica amb la consigna dels consells de taller, consolant-se amb la "idea" de la carència d'un treball i una influència reals en els sindicats. Oposar als sindicats existents la idea abstracta dels consells obrers significaria girar contra un mateix no sols la burocràcia sinó també les masses i privar-se, doncs, de la possibilitat de preparar el terreny per a la creació dels consells obrers.

En aquest pla la Comintern ha guanyat no poca experiència: després de crear sindicats obedients, és a dir purament comunistes, aconseguí que les seues seccions resultaren hostils a les masses obreres, condemnant-se així a la impotència total. Aquesta és una de les causes més importants del fracàs del Partit Comunista Alemany. És cert que el Partit Comunista britànic, pel que estic informat, s'oposa a la consigna de consells obrers sota les actuals condicions. Superficialment açò pot semblar una apreciació realista de la situació. En realitat, el Partit Comunista britànic rebutja *una forma* d'aventurerisme polític a favor d'una *altra*, més històrica encara. La teoria i la pràctica del socialfeixisme i el refús de la política del front únic creen obstacles insuperables per al treball en els sindicats, ja que cada sindicat és, per naturalesa, un front únic de fet entre els partits revolucionaris i les masses reformistes i sense partit. En la mesura en què el Partit Comunista britànic s'ha demostrat incapaç, inclús després de la tragèdia alemanya, d'aprendre res i armar-se novament, una aliança amb ell pot liquidar l'ILP, que acaba ara mateix d'entrar en una etapa d'aprenentatge revolucionari.

Sens dubte, els pseudocomunistes invocaran el darrer congrés sindical, que declarà que no es pot fer front únic amb els comunistes contra el feixisme. Seria la major de les ximpleries acceptar aquesta demostració de saviesa com el veredict final de la història. Els buròcrates sindicals es poden permetre aqueixes execrables formulacions només perquè no estan immediatament amenaçats pel feixisme o el comunisme. Quan l'amenaça del feixisme vole sobre el cap dels sindicats, si el partit revolucionari aplica una política correcta les masses sindicals sentiran un irresistible impuls vers l'aliança amb l'ala revolucionària i arrossegaran fins i tot a un sector de l'aparell. Si el comunisme

es transformés en una força decisiva i amenacés el Consell General amb la pèrdua de les seues posicions, honors i ingressos, els Srs. Citrine i Cia. indubtablement formarien, per contra, un bloc amb Mosley i Cia. contra els comunistes. Així, a l'agost de 1917 els menxevics i socialrevolucionaris russos vanceren junt amb els bolxevics el general Kornilov. Dos mesos després, a l'octubre, colze amb colze amb els kornilovistes contra els bolxevics. I en els primers mesos de 1917, quan els reformistes encara eren forts, proclamaven, igual que Citrine i Cia. la impossibilitat d'aliar-se amb una dictadura, ja siga de dreta o d'esquerra.

La clara comprensió dels seus objectius històrics ha d'unificar el partit proletari revolucionari. Açò suposa un programa amb una base científica. Al mateix temps, el partit revolucionari ha de saber com establir relacions correctes amb la classe. Això exigeix una política de realisme revolucionari, igualment d'aliè a l'ambigüitat oportunista com al retraïment sectari. Des de la perspectiva d'aquests dos criteris estretament relacionats, l'ILP hauria de revisar la seua relació amb la Comintern i amb totes les altres organitzacions i tendències de la classe obrera. Açò determinarà, més que cap altra qüestió, la sort del propi ILP.

¹ "L'ILP i la nova internacional", *The Militant*, 30 de setembre de 1933.